

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2021/2022

**STAV ZAVEDENIA POVINNÉHO PREDPRIMÁRNEHO
VZDELÁVANIA A VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ
ČINNOSTI DETÍ V MATERSKEJ ŠKOLE**

SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Stav zavedenia povinného predprimárneho vzdelávania a výchovno-vzdelávacej činnosti detí v materskej škole

SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

PaedDr. Ilona Uváčková
PaedDr. Monika Ružeková, PhD.
Ing. Adriana Vykydalová
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

OBSAH

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH	5
2 HLAVNÉ ZISTENIA	6
2.1 Predpoklady zavedenia povinného predprimárneho vzdelávania	6
2.2 Výchovno-vzdelávacia činnosť	10
2.3 Iné zistenia	14
2.4 Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov	14
3 ZÁVERY	14
4 ODPORÚČANIA A PODNETY	16
4.1 Odporúčania na úrovni škôl	16
4.2 Odporúčania pre zriaďovateľov	16
5 ZOZNAMY	17
5.1 Grafy	17
5.2 Tabuľky	17

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

Cieľom tematickej inšpekcie bolo zistiť stav zavedenia povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole a stav výchovno-vzdelávacej činnosti a učenia sa detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie v materskej škole povinné. Informácie boli získané z priamych pozorovaní výchovno-vzdelávacej činnosti v dopoludňajšom čase, predloženej dokumentácie a fyzickej obhliadky priestorov školy. Okrem toho boli vyhodnocované a porovnávané dáta z rozhovorov s pedagogickými zamestnancami a informačného dotazníka pre riaditeľa materskej školy.

Štátna školská inšpekcia vykonala **122** tematických inšpekcií v materských školách (ďalej len „MŠ“), z ktorých dve tretiny sídlili v obciach (75 škôl). Väčšina sledovaných materských škôl bola štátnych (**110**) s vyučovacím jazykom slovenským (ďalej len VJS) (**111**) (Tabuľka 1).

V **342** triedach bolo vzdelávaných celkovo **6 792 detí**, z nich **55** so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“) vrátane **26** detí so zdravotným znevýhodnením (ďalej len „ZZ“).

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrovaných školách

Počet kontrolovaných škôl		122
Vyučovací jazyk škôl	Slovenský	111
	Maďarský	5
	slovenský – maďarský	6
Zriaďovateľ	štátne školy	110
	cirkevné školy	7
	súkromné školy	5
Sídlo	Mesto	47
	Obec	75

Povinné predprimárne vzdelávanie (ďalej len „PPV“) plnilo **2 487** detí, ktoré boli zaradené v **174** triedach. Z nich bolo **38** detí so ŠVVP a **8** detí bez trvalého pobytu v Slovenskej republike.

Riaditelia MŠ k školskému roku 2021/2022 prijali **420** detí na základe žiadosti zákonného zástupcu, pre ktoré bolo predprimárne vzdelávanie povinné (z nich **10** detí so ŠVVP). Z celkového počtu novoprijatých detí na PPV bolo prijatých **5,9 %**, ktoré nedovršili piaty rok veku do 31. augusta. Zo zdravotných dôvodov dieťaťa rozhodlo **5** riaditeľov o oslobodení detí od povinnosti dochádzať do školy, z nich **3** deti boli so zdravotným znevýhodnením (ZZ), ktorých zdravotný stav neumožňoval vzdelávať sa. V prípade **216** detí (vrátane **10** detí so ŠVVP) rozhodli o pokračovaní plnenia PPV z dôvodu, že nedosiahli školskú spôsobilosť. Riaditelia MŠ taktiež oznámili príslušnému orgánu štátnej správy a obci, že zákonní zástupcovia **39 detí** nebdali o riadne plnenie PPV svojho dieťaťa.

Spádové MŠ vzdelávali **1 673** detí a **599** detí z iných spádových MŠ, z nich bolo **30** detí so ŠVVP.

O povolení **individuálneho vzdelávania dieťaťa** na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu rozhodlo **20** riaditeľov kmeňovej MŠ. Individuálne bolo vzdelávaných **37** detí (z nich **3** deti so ŠVVP). Väčšinou individuálne vzdelávanie zabezpečovali zákonní zástupcovia prostredníctvom osoby, ktorá spĺňala školským zákonom stanovené vzdelanie (30 detí). V jednej pätine individuálne vzdelávanie zabezpečovala kmeňová škola (7 detí). Obsah individuálneho vzdelávania v spolupráci so zákonným

zástupcom dieťaťa do termínu určeného školským zákonom zabezpečilo **16** riaditeľov. Osobitný spôsob PPV plnilo 1 dieťa¹ mimo územia Slovenskej republiky.

2 HLAVNÉ ZISTENIA

2.1 Predpoklady zavedenia povinného predprimárneho vzdelávania

PRIJATIE A ZARAĐOVANIE DETÍ DO PPV

Riaditelia **84,4 %** MŠ rozhodli o prijatí dieťaťa do stanoveného termínu školským zákonom na základe žiadosti zákonného zástupcu, ktorú predložil spolu s potvrdením o zdravotnej spôsobilosti od všeobecného lekára pre deti a dorast. Pri rozhodovaní rešpektovali **podmienku prednostného prijatia**, ktorú uplatnilo voči deťom s trvalým pobytom v obci **85** riaditeľov spádových škôl a **3** riaditelia pre deti, ktoré boli umiestnené v zariadení na základe rozhodnutia súdu.

Pochybenia pri procese rozhodovania boli zistené v priemere u neceljej pätiny riaditeľov MŠ². Týkali sa najmä:

- chýbajúceho potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti dieťaťa od všeobecného lekára pre deti a dorast, alebo žiadosti zákonného zástupcu;
- chýbajúceho súhlasného stanoviska príslušného zariadenia poradenstva a prevencie, všeobecného lekára pre deti a dorast a informovaného súhlasu zákonného zástupcu;
- nedodržania školským zákonom stanovenej lehoty pre vydanie rozhodnutia pre určenia obsahu individuálneho vzdelávania dieťaťa ;
- nevydania rozhodnutia podľa správneho poriadku a príslušného ustanovenia školského zákona;
- nerešpektovania školským zákonom určenej podmienky prednostného prijatia; pričom prednostné prijatie detí na PPV, ktoré mali trvalý pobyt v obci, neuplatnilo 30,3 % riaditeľov spádovej MŠ.

Ďalšie nedostatky sa objavili v 2 MŠ³, v ktorých riaditelia neurčili ostatné podmienky prijímania detí do MŠ. Riaditeľka 1 MŠ⁴ neakceptovala pri prijímaní detí *ostatné podmienky prijímania*, ktoré sama určila. V inej MŠ⁵ riaditeľka učila diskriminačnú podmienku prijatia (zamestnanosť zákonných zástupcov) a neurčila *iné ostatné podmienky prijímania* detí do MŠ.

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM A DOKUMENTÁCIA ŠKOLY

Školský vzdelávací program (ďalej len „ŠKVP“) malo vypracovaný **91,8 %** škôl v súlade so štátnym vzdelávacím programom (ďalej len „ŠVP“) a aktuálnym právnym stavom. Príprava detí na primárne vzdelávanie bola prioritou viacerých ŠKVP. **Stratégie výchovy a vzdelávania** (ďalej len „V a V“) súvisiace s PPV deklarovalo **54,9 %** a **podporné aktivity 70,5 %** ŠKVP, ktoré boli v niektorých prípadoch uskutočňované aj v rámci interných či národných projektov. Do **učebných osnov** zakomponovala pokyny a usmernenia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) súvisiace s cieľmi a obsahom PPV necelá polovina MŠ (**44,3 %**). To mohlo, najmä u detí, ktoré navštevujú MŠ prvý rok, hovoria iným ako štátnym jazykom či plnia PPV osobitným spôsobom, obmedzovať ich učebné príležitosti či osobnostné napredovanie. (GRAF 1).

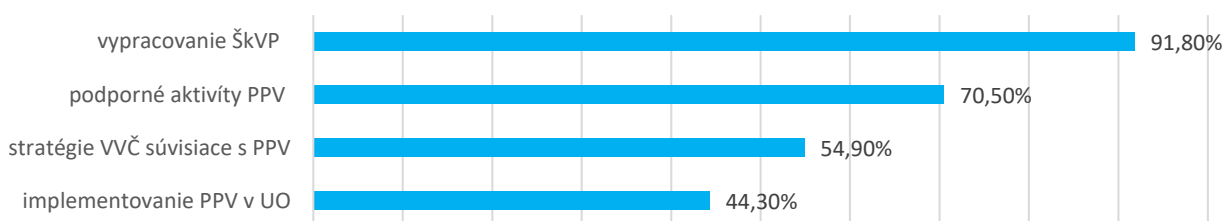
¹ MŠ, Medňanského 9, Trenčín

² MŠ, Mierová 2, Banská Štiavnica; MŠ, Hlavná 278, Bacúch; Katolícka ZŠ s MŠ sv. Jána Nepomuckého, Kósu Schoppera 22, Rožňava; MŠ, Jarná 20, Sečovce; MŠ, Gagarinova 916/2A, Sobrance; MŠ s VJM – Magyar Oktatási Nyelvű Óvoda, Hlavná 95/10, Rad; MŠ, Pečeňany 92; MŠ, Krásno 70; MŠ, Štefánikovo nám. 610, Kopčany; MŠ, Dr. Štefana Heska 921, Kúty; MŠ – Óvoda, Lehnice 119; CMŠ sv. Michala Archanjela ako organizačná zložka Cirkevnej spojenej školy, Vodárenská 78, Piešťany; MŠ, Narcisová 2 ako organizačná zložka ZŠ s MŠ, Vančurova 38, Trnava; MŠ, Ovčiarstvo 31; EP Svätý Kríž 194 ako súčasť ZŠ s MŠ, Svätý Kríž 184; MŠ, Ku škôlke 196/11 01003 Žilina; MŠ, Lesnícka 1370, Krásno nad Kysucou; MŠ, Suchá Hora 1; ZŠ s MŠ, Štúrova 70, Kokava nad Rimavicou

³ MŠ, Sačurov 324; MŠ, Vislanka 79

⁴ MŠ, Dolný Lieskov 193

⁵ MŠ, Lesnícka 1370, Krásno nad Kysucou

V 1 škole⁶ podporili zámery V a V prvkami pedagogickej koncepcie M. Montessori a v ďalej škole⁷ projektmi lesnej pedagogiky. **Nedostatky** v súvislosti so ŠkVP sa vyskytli v dvoch MŠ. V 1 MŠ⁸ nevedli záznamy z pedagogického diagnostikovania a za ostatných päť rokov absentovalo v akejkolvek forme rozširovanie profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov. V inej MŠ⁹ podľa vyjadrenia riaditeľky neboli ŠkVP a školský poriadok prerokované v rade školy z dôvodu uplynutia jej funkčného obdobia a zároveň neustanovenia nového orgánu školskej samosprávy v stanovenej lehote zriaďovateľom.

Nedostatky v **príslušnej dokumentácii** sa objavili v jednej pätine škôl. V 1 MŠ¹⁰ pri vypracovaní individuálneho vzdelávacieho programu pre 3 deti plniace PPV neboli zohľadnené odporúčania príslušného zariadenia poradenstva a prevencie. Plán profesijného rozvoja absentoval v 4 školách¹¹ a štruktúra kariérových pozícií a rozsah zodpovednosti za výkon špecializovaných činností chýbala v 1 MŠ¹².

PODMIENKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA DETÍ PLNIACICH PPV

Riaditelia väčšiny MŠ upravili v **školskom poriadku** podrobnosti o formách plnenia PPV detí, pravidlá ich dochádzky a prípravy na primárne vzdelávanie aj v spolupráci so základnou školou a zariadením poradenstva a prevencie (napr. posúdenie školskej spôsobilosti detí, logopedická i individuálna intervencia). Zakomponovali školským zákonom ustanovenú **podmienku prednostného prijatia** detí na PPV (**90,9%**). V 4 dokumentoch¹³ chýbali podmienky a pravidlá organizovania a zabezpečovania krúžkov. V školách, v ktorých vzdelávali deti so ŠVVP vrátane detí pochádzajúcich z marginalizovanej rómskej komunity (ďalej len „MRK“) venovali pozornosť vyrovnávaniu šancí týchto detí aj s podporou inkluzívnych tímov, špecifikám ich vzdelávania s ohľadom na jazykové a kultúrne atribúty.

Denný poriadok v jednotlivých triedach, v ktorých boli zaradené deti plniace PPV, prevažne akceptoval výchovno-vzdelávacie potreby týchto detí, podmienky MŠ a organizačné podmienky V a V určené ŠVP (**83,6 %**). V necelej pätine škôl bola v denných poriadkoch neadekvátne určená časová dotácia odpočinku detí plniacich PPV alebo boli denné poriadky jednotlivých tried identické, bez diferencovania potrieb detí konkrétnych vekových kategórií. Pre deti plniace PPV, ktoré nemali potrebu odpočívať, neponúkali iné alternatívy oddychu ani možnosť postupného skracovania odpočinku (16,4 %). Riaditelia takmer všetkých MŠ zaradili do tried **určený počet detí** školským zákonom (**93,4%**) a zabezpečili ich celodennú edukáciu **príslušným počtom** pravidelne sa striedajúcich **učiteľov (95,9%)**, (GRAF 2).

⁶ SMŠ, Kostolište 331

⁷ SMŠ Krásne Sady, Mlynica 1084

⁸ MŠ, Mierová 2, Banská Štiavnica

⁹ MŠ s VJM- Óvoda, Námestie slobody 1395/11 Marcelová

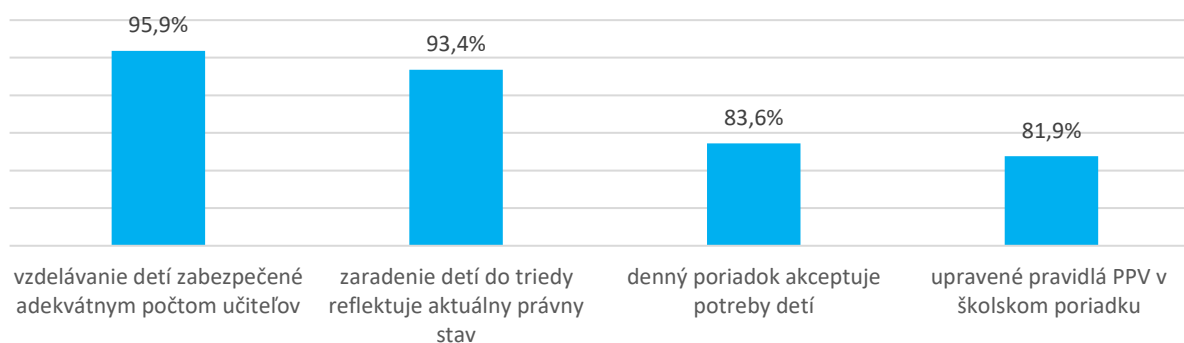
¹⁰ MŠ – Óvoda, Daxnerova30/486, Rimavská Sobota

¹¹ MŠ, Sačurov 324; MŠ, Stročin 86; MŠ, Železník 69; MŠ, Pečeňany 92

¹² MŠ, Krásno 70

¹³ MŠ, Nová 2912/2, Lieskovec; MŠ, Sklabiná 133; MŠ, MDD 1337/17, Veľká Lúka; ZŠ s MŠ, Stará Kremnička 33

GRAF 2 Podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia detí plniacich povinné predprimárne vzdelávanie

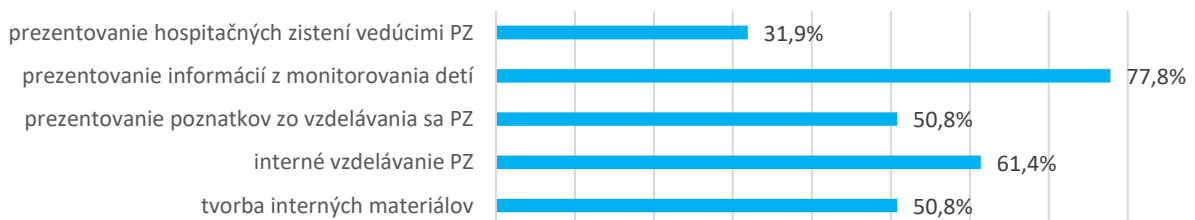

Pochybenia v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia detí sa vyskytovali vo viacerých MŠ a týkali sa najmä **zmennosti učiteľiek** pri celodennej V a V. V 2 školách¹⁴ bolo celodenné predprimárne vzdelávanie v 2 triedach zabezpečované len 3 učiteľkami. V ďalších 2 školách¹⁵ nebola celodenná V a V zabezpečená striedavo na zmeny 2 učiteľmi. V jednej MŠ¹⁶ zabezpečovala celodennú V a V len 1 učiteľka a zároveň riaditeľka. Tento stav jej neumožňoval zúčastňovať sa na vzdelávaní pedagogických zamestnancov, ktoré zabezpečovali rôzne školiace inštitúcie, resp. na iných aktivitách, ktoré by jej boli nápomocné pri riadení MŠ. V inej súkromnej MŠ¹⁷ taktiež riaditeľka nezabezpečila zmennosť učiteľiek pri celodennej V a V detí a zároveň neuskutočňovala priamu VVČ v rozsahu určenom nariadením vlády. V 1 MŠ¹⁸ počas odpočinku nebola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia detí dvoch tried príslušným počtom učiteľiek. Ďalším zisteným nedostatkom v 10 MŠ¹⁹ bol **prekročený počet detí stanovený školským zákonom** alebo príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“).

ČINNOSŤ PORADNÝCH ORGÁNOV RIADITEĽA

Viac ako tri štvrtiny poradných orgánov (ďalej len „PO“) sa v svojej činnosti zameralo na rokovania o výsledkoch **pedagogickej diagnostiky** detí, ktoré plnili PPV. Dve tretiny PO upriamilo pozornosť na pomoc učiteľom pri uskutočňovaní PPV rôznymi **vzdelávacími aktivitami** a polovica z PO vypracovala **interné metodické materiály**. Tieto materiály boli zamerané na rozvoj, napr. komunikačných kompetencií detí a ich slovnej zásoby v štátnom jazyku, predčitateľskej, grafomotorickej, matematickej, prírodovednej či digitálnej gramotnosti (GRAF 3).

GRAF 3 Činnosť poradných orgánov riaditeľa

¹⁴ MŠ, Jarná 20, Sečovce; MŠ, Kráľová Lehota 82

¹⁵ SMŠ, Plzenská 11, Prešov; MŠ, Železník 69

¹⁶ MŠ, Železník 69

¹⁷ SMŠ, Kostolište 331

¹⁸ ZŠ s MŠ, Stará Kremnička 33

¹⁹ MŠ, Pečeňany 92; MŠ, Poradie 113; EP Svätý Kríž 194 ako súčasť ZŠ s MŠ, Svätý Kríž 184; MŠ, Fatranská 88/9, Šútovo; EP Kalinovská 431, Krásno nad Kysucou a EP Micháľkov 613, Krásno nad Kysucou ako súčasť MŠ, Lesnícka 1370, Krásno nad Kysucou; MŠ, Jarná 20, Sečovce; MŠ, MDD 1337/17, Veľká Lúka; ZŠ s MŠ Hany Ponickéj, Družstevná 11, Halič; MŠ, Nižný Hrabovec 154; MŠ, Ulica Gašpara Haina 1237/36, Levoča

V 1 MŠ²⁰ neboli PO riaditeľa zriadené z dôvodu poldennej prevádzky MŠ a v 1 MŠ²¹ neboli vedené zápisnice z rokovania pedagogickej rady.

PERSONÁLNE PODMIENKY

Na uskutočňovaní ŠkVP priamou VVČ sa podieľalo **98,4 %** pedagogických zamestnancov spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti v MŠ. Požadované kvalifikačné predpoklady nespĺňalo **6** učiteliek v **5** MŠ²². Požiadavky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca nespĺňalo **6** poverených riaditeľiek²³, z nich **1** bola zároveň riaditeľkou v inej MŠ²⁴. V 2 MŠ²⁵ nebola zriadená funkcia zástupkyne riaditeľky. Deťom, ktoré plnili PPV boli nápomocní **15** pedagogickí asistenti, **1** školský špeciálny pedagóg, **1** školský psychológ, **1** školský logopéd, **1** pomocná vychovávateľka a **1** externý klinický logopéd. V rámci národných projektov²⁶ v triedach so zaradenými deťmi, ktoré plnili PPV, pôsobili **12** pedagogickí asistenti, **3** školskí špeciálni pedagógovia, **3** školskí psychológovia, **2** sociálni pedagógovia a **2** rodičovskí asistenti.

MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ PODMIENKY

Priestorové (94,2%) a materiálne vybavenie (92,6 %) tried, ostatného **interiéru** a **exteriéru**, ktoré deti plniace PPV využívali, zohľadňovali ich potreby a zároveň spĺňali štandard určený ŠVP takmer vo všetkých MŠ.

Vnútorne priestory MŠ napomáhali rozvíjaniu kľúčových kompetencií detí, poskytovali možnosti na realizáciu riadených a spontánnych aktivít. Triedy boli vybavené rôznorodým spektrom deťom voľne dostupného spotrebného materiálu, hračiek, učebných pomôcok, detskej literatúry i digitálnych technológií. Niektoré MŠ umožňovali relaxovanie detí v oddychových zónach či miestnostiach, ktoré boli vybavené kreslami, sedacími vakmi, hracími kobercami, hrovými domčekmi ap. alebo vytvorenými špecializovanými priestormi (kútik, centrum gramotnosti) podporovali rozvoj, napr. matematickej, hudobnej, grafomotorickej, digitálnej gramotnosti detí. Školské areály prevažne pozostávajúce zo zatravnovaných a spevnených plôch, zabudovaných i prenosných detských atrakcií umožňovali deťom rozmanité hrové, pohybové či poznávacie seberealizovanie sa.

Nedostatky v priestorovom a materiálnom vybavení sa vyskytli v štyroch MŠ. V 1 MŠ²⁷ usporiadanie a funkčné členenie priestorov neumožňovalo samostatnú prevádzku jednotlivých tried bez vzájomného rušenia sa pri uskutočňovaní VVČ, čo malo dopad na celkovú pohodu detí a učiteliek. V 3 MŠ²⁸ nemali dostatok učebných pomôcok na to, aby bolo možné zvýšiť mieru poznávania a skvalitniť tak priebeh i výsledky VVČ. Uvedený stav mal negatívny dopad predovšetkým na vytváranie podmienok pre inkluzívne vzdelávanie každého dieťaťa a na chápanie informácií deťmi v širších súvislostiach. Bezbariérové prostredie zabezpečili v 2 MŠ²⁹.

²⁰ MŠ s VJM – Magyar Oktatási Nyelvű Óvoda, Hlavná 95/10, Rad

²¹ MŠ, Sačurov 324

²² SMŠ, Kostolište 331 (2); ZŠ s MŠ, Školská 684, Nálepko (1); MŠ s VJM – Magyar Oktatási Nyelvű Óvoda, Hlavná 95/10, Rad (1 zároveň vo funkcii riaditeľky školy); SMŠ, Plzenská 11, Prešov (1); MŠ, Na výhone 1846/38 C, Borský Mikuláš (1)

²³ MŠ sv. Alžbety, Prílepská 4, Zlaté Moravce; MŠ s VJM – Óvoda, Trávník 197; MŠ, Hruboňovo 131; MŠ Tehla 113; MŠ – Óvoda, Kráľová nad Váhom 237; MŠ, Pečeňany 92

²⁴ MŠ – Óvoda, Kráľová nad Váhom 237

²⁵ MŠ, Štefánikovo nám. 610, Kopčany; MŠ – Óvoda, Lehnice 119

²⁶ Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunit II. – Projekt inklúzie v MŠ; Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov

²⁷ MŠ, Fraňa Kráľa 11, Prešov

²⁸ SMŠ, Plzenská 11, Prešov, MŠ, Vislanka 79 a MŠ, Železník 69

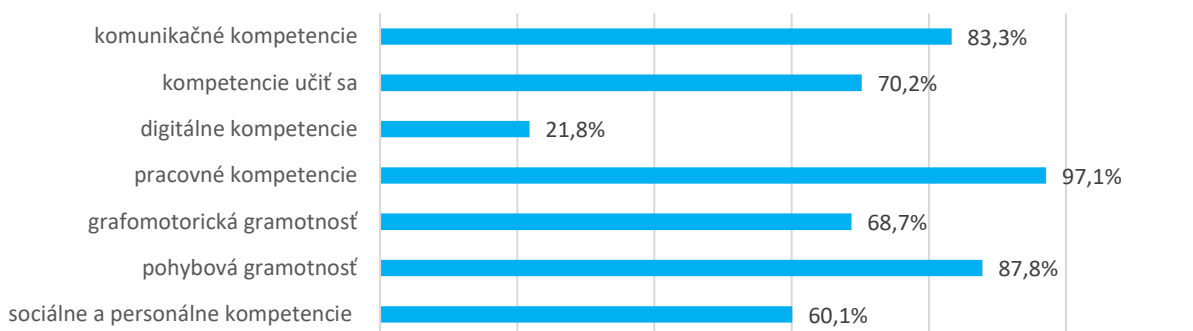
²⁹ MŠ, Slovany 102; MŠ, Suchá Hora 1

2.2 Výchovno-vzdelávacia činnosť

Učenie sa detí, ktoré plnili PPV a vyučovanie učiteľom bolo sledované počas **174** samostatných priamych pozorovaní súvislého dopoludňajšieho vyučbového bloku v rozsahu **852** hodín. Z toho bolo **158** hospitácií v triedach s **VJS** v rozsahu **777** hodín a **16** hospitácií v triedach s **VJM** v rozsahu **75** hodín.

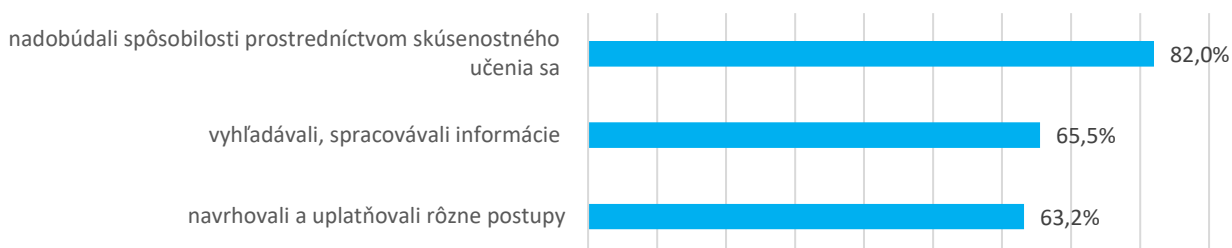
Deti preukazovali spôsobilosti zodpovedajúce daným učebným situáciám na rôznej úrovni (*GRAF 4*). Prevažne pohotovo reagovali na inštrukcie a spôsob výučby učiteľov. V riadených aj spontánnych činnostiach deti z MRK zväčša vyžadovali usmerňovanie a pomoc učiteľov. Niektoré reagovali na pokyny až po ich zadaní v materinskom jazyku. Znížená schopnosť koncentrovania sa, neporozumenie učebným požiadavkám či ich obmedzená slovná zásoba boli príčinami ich nepozornosti i učebných neúspechov v niektorých prípadoch.

GRAF 4 Učenie sa detí

Kompetencie detí učiť sa boli preukázané na takmer troch štvrtinách hospitácií (**70,2 %**). Ovplyvňovala ich ponuka hračiek, učebných pomôcok, ako i uplatnenie účinných učebných stratégií učiteľmi. V prípade ich absencie boli deti pasívnymi prijímateľmi informácií a strácali záujem o učenie sa. Deti prevažne nadobúdali kompetencie učiť sa prostredníctvom **skúsenostného učenia** (82 %), k čomu učitelia prispeli korektnými a jednoznačnými požiadavkami, a aj rôznymi spôsobmi osobného i rolového angažovania sa. Dve tretiny detí dokázali vysvetliť podstatu nadobudnutých poznatkov, niektoré interpretovali i originálne myšlienky. Ak mali vytvorené podmienky bádali, objavovali prípadne komentovali svoje konanie, navrhovali postupy a možnosti riešení učebných zadaní, boli **tvorivé, vynaliezavé, originálne** (63,2 %). Riešili rôzne úlohy, pri ktorých využívali získané poznatky pri spontánnych činnostiach, rozhovoroch aj pri modifikovaných úlohách. Deti vyhľadávali, triedili a **spracovávali informácie z rôznych zdrojov** (65,5 %), (*GRAF 5*).

Najčastejšie problémy mali deti s riešením úloh kognitívneho charakteru vzhľadom k ich obmedzeným schopnostiam tvorivo a kriticky myslieť. Niektoré mali problémy s vyhľadávaním určených faktov v poskytnutých zdrojoch, pri konfrontovaní reality s fikciou, ojedinele s porozumením symbolov a piktogramov. Pri niektorých činnostiach deti nemali dostatočný časový priestor na plnenie úloh alebo dokončenie svojho produktu. Pri riešení problémových úloh nebolo v niektorých prípadoch deťom umožnené hľadať adekvátne či alternatívne riešenia.

Na väčšine pozorovaní VVČ (**83,3 %**) boli preukázané u detí adekvátne **komunikačné kompetencie**. Na 88,5 % hospitácií deti primerane využívali spisovnú podobu svojej slovnej zásoby v štátnom i materinskom jazyku. Dokázali zväčša zmysluplne a aktívne komunikovali a veku primerane uplatňovali komunikačné konvencie (76,4 %). Chápali význam informácií sprostredkovaných v rôznych podobách (85 %). Zvládali analyticko-syntetické činnosti a hry so slovami, určili prvé a posledné písmeno, dokázali rozdeliť slovo na slabiky aj pomocou tlieskania. Niektoré nedokázali zotrvať v téme komunikácie alebo využiť v rozhovore doterajšie vedomosti a skúsenosti. Rozsah slovnej zásoby detí, ktoré hovorili po maďarsky či rómsky nezodpovedal rozsahu ich slovnej zásoby v štátnom jazyku. Jednou z príčin bolo kladenie zatvorených otázok učiteľmi, na ktoré deti odpovedali jednoslovne, čo ich obmedzovalo v premýšľaní a vyjadrovaní sa (GRAF 6).

GRAF 6 Komunikačné kompetencie

V priemere na **97,1 %** pozorovaní VVČ preukázali očakávané **pracovné kompetencie** (GRAF 4). Deti zvládali rôznorodé motorické úkony pri používaní rôznych nástrojov, materiálov, náčinia a náradia. Spoznávali základnú podstatu vlastností a využitia rôznorodých prírodných javov, reálií, materiálov a predmetov. Najmä v hrách a činnostiach podľa vlastného výberu kombinovali rôzne prvky, spájali dielce do menších častí alebo väčších celkov. Vytvárali plošné i objemom priestorové artefakty. Niektorí vedeli pospájať komponenty do výsledného diela aj podľa grafického návodu či šablón alebo svoj produkt podpísať veľkým tlačným písmom. Zároveň využili svoju predstavivosť, preukázali pracovnú a počiatočnú čitateľskú, a aj technickú gramotnosť. Pri sebaobsluže, hygienických úkonoch a stolovaní boli deti väčšinou úplne samostatné.

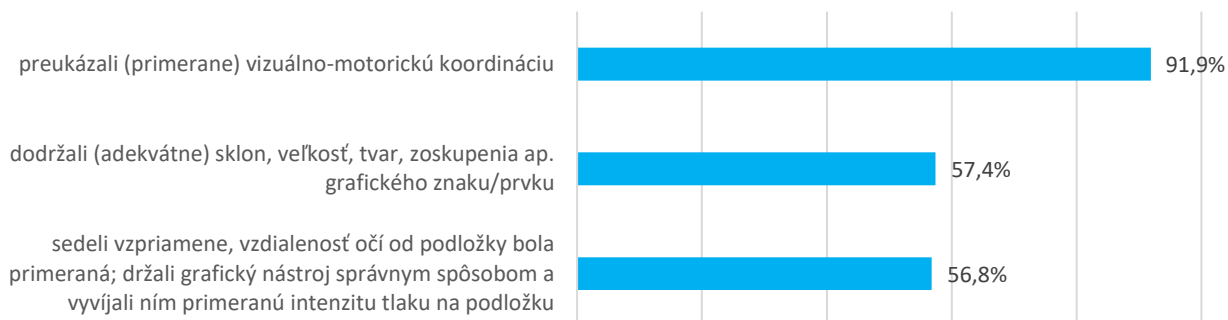
Na **pätine** hospitácií (**21,8 %**) deti preukázali **digitálne kompetencie** (GRAF 4). Zväčša nemali problémy s orientovaním sa na obrazovke a klávesnici elektronických zariadení, riešiť úlohy edukačných programov, usmerniť ovládačmi pohyb digitálnych hračiek. Ale celkovo mali málo príležitostí na preukázanie svojich digitálnych kompetencií, i napriek tomu, že učebné situácie to umožňovali.

Grafomotorickú gramotnosť preukázali deti na dvoch tretinách hospitácií (**68 %**). Konanie detí, ich aktivita, fantázia, predstavivosť, kreativita a ich výsledné produkty boli podporované aj ponukou adekvátneho spektra vhodných pomôcok, spotrebného materiálu, nástrojov, podkladových formátov. Zvládali činnosti zamerané na rozvoj ich jemnej motoriky³⁰. Takmer všetky sa vizuálno-motoricky

³⁰ napr. trhanie, navliekanie, lepenie, strihanie, kreslenie

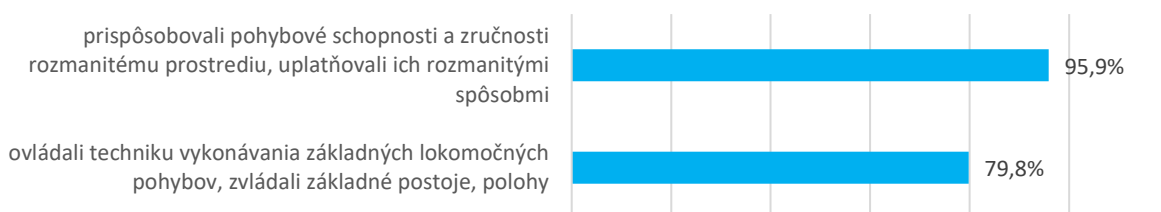
orientovali na vodorovnej alebo zvislej ploche. Vzhľadom na ich prípravu na písanie v základnej škole pri viac ako polovici aktivít, aj vplyvom dôsledného individuálneho usmerňovania učiteľmi, deti primerane viedli súvislé, zvlnené i lomené línie v rôznych smeroch, zachovali požadovaný tvar, veľkosť a sklon grafického prvku (57,4 %), a zvládali udržanie adekvátnej pohybovej schémy, úchop grafického materiálu, s ktorým vyvíjali primeraný tlak na podložku (56,8 %). Pozorované však bolo i neprimerané vytáčanie trupu deťmi, hlboké skláňanie hlavy nad podložku, krčovitý úchop grafického materiálu, či deformovanie grafického znaku, trhaný a hrubý grafický záznam alebo roztrhnutie záznamovej plochy, čo bolo spôsobené silným prítlakom na písací nástroj (GRAF 7).

GRAF 7 Grafomotorická gramotnosť

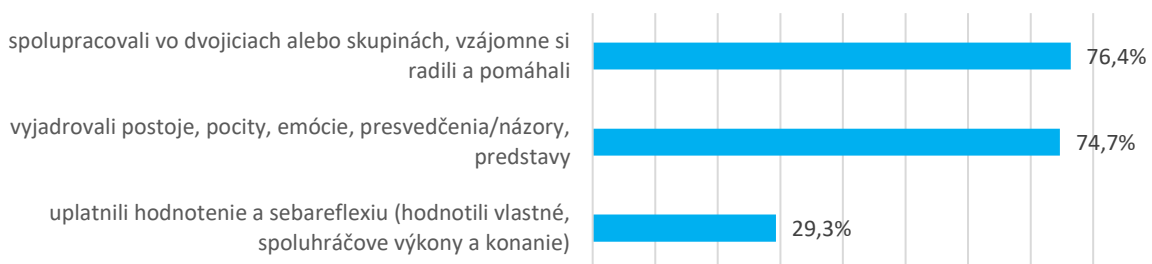

Deti primerane preukázali **pohybovú gramotnosť (87,8 %)**. Reagovali na vizuálne a zvukové signály, verbálne pokyny a telovýchovnú terminológiu, napodobňovali pohybový vzor učiteľov. Dodržiavali pravidlá pohybových hier, obratne manipulovali s náčiním, nebojácne prekonávali prekážky a pohybovali sa na náradí. Zapájali sa do rôznorodých pohybových činností v rozmanitom prostredí (95,9 %). Prevažne zvládali základné polohy a postoje, techniku základných lokomočných pohybov (79,8 %) (GRAF 8).

GRAF 8 Pohybová gramotnosť

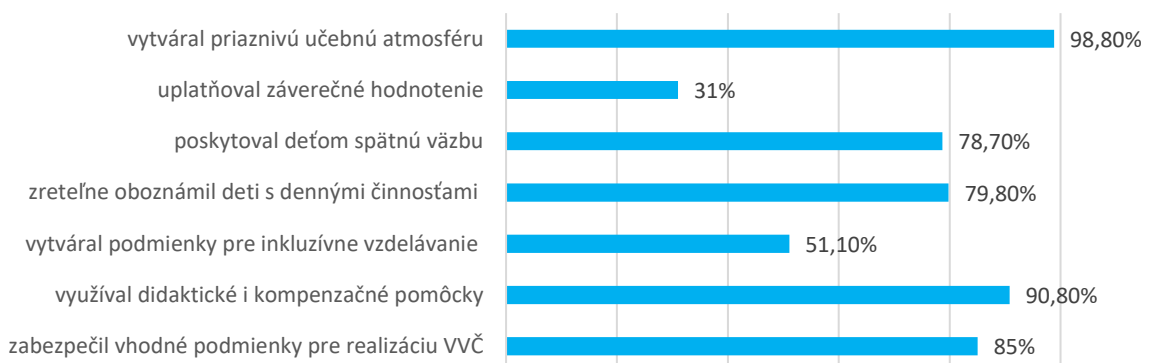

Sociálne a personálne kompetencie deti náležite preukázali v priemere na dvoch tretinách pozorovaní VVČ (60,1 %). Pri plnení učebných zadaní dokázali vzájomne participovať, dohodnúť sa a deliť si úlohy, diskutovať, pomáhať si, podporovať sa a využívať vlastné i cieleu edukáciou nadobudnuté skúsenosti (76,4 %). Akceptovali sa, vedeli prebrať zodpovednosť za svoje konanie. Situačne sa rozhodovali, vyjadrovali vlastné názory, predstavy a postoje (74,7 %) aj s využívaním gest či emotikonov. Deti z MRK zväčša preferovali individuálne činnosti, čo bolo u niektorých determinované najmä komunikačnou či sociálnou bariérou. Len takmer na tretine pozorovaní (29,3 %) hodnotili konanie a správanie sa jednotlivcov i skupín, výsledky svojej činnosti, prípadne posúdili aj vlastné pokroky (GRAF 9).

Učítelia vlastným prosociálnym konaním na takmer všetkých pozorovaniach VVČ udržiavali **pozitívnu učebnú atmosféru** (98,8 %). Podporovali formovanie vzájomných priateľských vzťahov a prívetivú komunikáciu detí. Vyváženým striedaním spontánnych a riadených, statických aj dynamických aktivít obsahovo prispôsobených ich zámerom **umocňovali záujem detí o učenie sa** (85 %). Vytvárali príležitosti pre nadobúdanie a uplatňovanie poznatkov a skúseností deťmi. Zväčša prepájali závery viacerých vzdelávacích oblastí ŠVP, v cirkevných školách aj s náboženskou výchovou. Zohľadňovali učebné tempo detí aj ich momentálne dispozície. Zväčša im poskytovali dostatok času na riešenie zadaní rozdielnej náročnosti vo verbálnej i praktickej rovine. Na 79,8 % pozorovaní učítelia zreteľne **oboznámili deti so zámerom činností** – čo by mali zvládnuť, preukázať, dosiahnuť, urobiť. Iniciovali tak ich záujem o poznávanie a zároveň aj emocionálnu. Ich aktívnemu realizovaniu sa napomáhali rôznorodou ponukou činností, **didaktických i kompenzačných pomôcok** (90,8 %), ktoré umocňovali zvyčajne vhodnou voľbou edukačných stratégií. Učítelia kládli deťom otázky, zväčša im zadávali úlohy s viacerými možnosťami riešenia, využívali ich nesprávne odpovede smerujúce k optimálnym postupom a vytvárali im príležitosti na tvorivé sebarealizovanie sa. Porozumeniu a komunikovaniu detí v štátnom jazyku na národnostne zmiešanom území napomáhali učítelia zreteľným artikulovaním najmä jednoduchých viet a pokynov, ktoré vizuálne podporili gestami, obrázkami, predmetmi, komunikačnými kartami ap., ojedinele im umožnili komentovať vlastné konanie pri plnení zámeru VVČ. Sporadicky nevenovali pozornosť plynulému prechádzaniu z komunikácie v materinskom jazyku do komunikácie v slovenskom jazyku a naopak, alebo uplatňovali nevhodné učebné postupy a metódy (memorovanie, nacvičovanie izolovaných slov ap.). Konanie učiteľov malo dopad na porozumenie a komunikáciu detí v slovenčine.

Učítelia podporovali uplatnenie motorických zručností detí v rôzne obsahom a náročnosťou uskutočňovaných činnostiach. Objasňovaním významu a individuálnym prístupom napomáhali deťom v samostatnosti a správnom úkonov sebaobsluhy. Pozornosť venovali zvládnutiu základnej lokomócie deťmi a iniciovali ich k pohybovaniu sa v rôznorodých prostrediach i prekonávaním prekážok, čím skvalitňovali ich psychomotorické kompetencie. Niektorí ale nevenovali pozornosť prípravným cvičeniam, dĺžke, obsahu, rozsahu cvičení i správne postoju a polohe detí. Učítelia zväčša akceptovali fyziologickú nevyhranenosť detí pri činnostiach s výtvarným, grafickým či pracovným zameraním, viedli ich portfóliá. Ale boli aj učítelia, ktorí opomenuli dôležitosť prípravných cvičení, uvoľňovania dominantnej ruky, skvalitňovania koordinácie zraku a ruky detí pri ich príprave na písanie v základnej škole. V triedach, v ktorých boli zaradené deti so ŠVVP alebo z inojazyčného prostredia venovali učítelia **pozornosť ich sociálnej interakcii** s ostatnými deťmi (51,1 %); uvedené deti zväčša kontinuálne plnili úlohy zadávané intaktným deťom. Diskutovali s deťmi o dôsledkoch ich rozhodnutí, o vhodnosti správania sa v konkrétnych situáciách o ich predstavách a názoroch. Overovali, či deti rozumejú požiadavkám a pokynom, ako ich zvládajú a podľa potreby im individuálne napomáhali dosiahnuť zámer činnosti. Poskytovali deťom **spätnú väzbu** a priebežne ich hodnotili (78,7 %). Niektorí ale nedohliadli na to, akým spôsobom postupujú deti pri plnení učebného zadania, čo boli dôvody, prečo deti nedosiahli očakávaný výsledok činnosti. **Najslabšou oblasťou VVČ bolo záverečné hodnotenie** činností a výkonov detí, ktoré uplatnilo len 31 % učiteľov. Sporadicky sledovali a vyjadrili sa iba k disciplíne detí alebo k udržaniu poriadku deťmi v triede (GRAF 10).

2.3 Iné zistenia

- nesúlad názvu, adresy 3 škôl³¹ v zriaďovacej listine a v Sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky;
- nesúlad kontaktných údajov školy³² s údajmi uvedenými v Podregistri škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk;
- nezaregistrovanie elokovaného pracoviska 1 MŠ³³ do Podregistra škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk;
- absencia údajov o najvyššom počte detí zodpovedajúcim rozlohe vnútorných priestorov školy³⁴ v prevádzkovom poriadku, ktorý nebol schválený RÚVZ.

2.4 Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Na základe zistených nedostatkov podľa ich závažnosti a porušení právnych predpisov uplatnila Štátna školská inšpekcia odporúčania, uložila opatrenia alebo riaditeľom navštívených škôl uložila prijať opatrenia.

- Zriaďovatelia (24)³⁵ boli upozornení na nedostatky, ktorých riešenie patrí do ich kompetencie.
- Príslušné RÚVZ (9)³⁶ boli upozornené najmä na prekročenie stanovenej kapacity prijatých detí.
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky bolo upozornené na nesúlad kontaktných údajov školy³⁷ v Podregistri škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk.

3 ZÁVERY

Takmer všetky školské vzdelávacie programy boli vypracované v súlade s aktuálnym právnym stavom, štátnym vzdelávacím programom a lokálnymi podmienkami škôl, čo vytváralo predpoklad komplexnej podpory rozvoja kľúčových kompetencií detí a ich harmonického osobnostného rozvoja. Deklarovali podmienku prednostného prijatia detí, pre ktoré je vzdelávanie v materských školách povinné, pravidlá ich dochádzky a prípravy na primárne vzdelávanie. Stratégie výchovy a vzdelávania a podporné aktivity

³¹ MŠ s VJM – Magyar Oktatási Nyelvű Óvoda, Hlavná 95/10, Rad; MŠ, Slovany 102; MŠ, Suchá Hora 1

³² MŠ, Fatranská 88/9, Šútovo

³³ ZŠ s MŠ, Štúrova 70, Kokava nad Rimavicou

³⁴ EP Svätý Kríž 194 ako súčasť ZŠ s MŠ, Svätý Kríž 184

³⁵ Obec/mesto: Rad; Nálepko; Trávnik; Tehla; Lehnice; Kopčany; Kráľová Lehota; Slovany; Suchá Hora; Svätý Kríž; Šútovo; Stará Kremnička; Halič; Kokava nad Rimavicou; Veľká Lúka; Dolný Lieskov; Pečeňany; Červený Kameň; Nimnica; Vislanka; Železník; Krásno nad Kysucou; Banská Štiavnica; Prešov
Zriaďovatelia SMŠ: Montessori Malacky OZ, Kostolište 411.; R.A.J. plus, s.r.o., Plzenská 11, Prešov

³⁶ EP Kalinovská 431, Krásno nad Kysucou, ako súčasť MŠ, Lesnícka 1370, Krásno nad Kysucou; EP Micháľkov 613, Krásno nad Kysucou, ako súčasť MŠ, Lesnícka 1370, Krásno nad Kysucou; MŠ, Fatranská 88/9, Šútovo; EP Svätý Kríž 194 ako súčasť ZŠ s MŠ, Svätý Kríž 184; MŠ, Dolný Lieskov 193; MŠ, Pečeňany 92; MŠ, Poradie 113; MŠ, Červený Kameň 228; MŠ, Nimnica 114; MŠ, Železník 69; SMŠ, Plzenská 11, Prešov; MŠ, Fraňa Kráľa 11, Prešov

³⁷ MŠ, Fatranská 88/9, Šútovo

súvisiace s povinným predprimárnym vzdelávaním boli súčasťou viacerých školských vzdelávacích programov. V niektorých základných dokumentoch boli zakomponované špecifiká vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V necelej polovici učebných osnov boli zapracované usmernenia ministerstva školstva týkajúce sa obsahu vzdelávania detí plniacich povinné predprimárne vzdelávanie.

Denný poriadok v jednotlivých triedach, v ktorých boli zaradené deti plniace povinné predprimárne vzdelávanie, prevažne akceptoval výchovno-vzdelávacie potreby týchto detí, podmienky materských škôl a organizačné podmienky výchovy a vzdelávania určené štátnym vzdelávacím programom. Ale v necelej pätine materských škôl nevenovali pozornosť alternatívam odpočinku či jeho skracovaniu pre deti, ktoré nemali potrebu oddychovať.

Usporiadanie, funkčné členenie a materiálne vybavenie tried, ostatného interiéru a exteriéru, ktoré deti plniace povinné predprimárne vzdelávanie využívali, zohľadňovali ich potreby a zároveň spĺňali štandard určený štátnym vzdelávacím programom takmer vo všetkých materských školách.

Poradné orgány riaditeľa vo viac ako polovici materských škôl napomáhali učiteľom pri uskutočňovaní povinného predprimárneho vzdelávania internými vzdelávacími aktivitami a metodickými materiálmi. Niektoré sa zaoberali, napr. kritériami pedagogického diagnostikovania, individuálnou intervenciou a postupmi dosahovania školskej spôsobilosti týchto detí. Hospitačné zistenia týkajúce sa povinného predprimárneho vzdelávania prezentovalo členom poradných orgánov 31,9 % riaditeľov materských škôl.

Riaditelia materských škôl väčšinou zaradili do tried určený počet detí školským zákonom a zabezpečili ich celodennú výchovu a vzdelávanie príslušným počtom pravidelne sa striedajúcich kvalifikovaných učiteľov. Prevažne správne aplikovali právnymi predpismi nastavené postupy týkajúce sa povinného predprimárneho vzdelávania detí. Pochybenia pri procese rozhodovania sa týkali najmä chýbajúceho potvrdenia či súhlasného stanoviska od príslušného lekára, zariadenia poradenstva a prevencie, informovaného súhlasu i žiadosti zákonného zástupcu; nedodržania stanovenej lehoty pre vydanie rozhodnutia a pre určenie obsahu individuálneho vzdelávania dieťaťa, nevydania rozhodnutia podľa správneho poriadku. Tretina riaditeľov spádových materských škôl opomenula prednostné prijatie detí na povinné predprimárne vzdelávanie, ktoré mali trvalý pobyt v obci.

Deti plniace povinné predprimárne vzdelávanie boli počas VVČ ústretové, ohľaduplné, pomáhali si a pri plnení učebných zadaní spolupracovali. Vzájomne sa akceptovali, správali sa spoločensky a kultúrne, zaujímali sa o dianie v triede. Primerane reagovali na učebný štýl a usmernenia učiteľov, dodržiavali stanovené a dohodnuté pravidlá. Orientovali sa v priestore, reagovali na vizuálne, zvukové, verbálne pokyny a príslušnú terminológiu. Kultivovane a obratne rôznorodo narábali s rôznymi pomôckami, hračkami, nástrojmi, s náčiním i náradím. Kombinovali rôzne prvky, spájali fragmenty do priestorových alebo plošných menších aj väčších celkov. Niektoré vedeli pri plnení úloh postupovať podľa grafického náčrtu, napr. konštruovanie, orientovanie sa v priestore, grafomotorické, predčitateľské, matematické zadania. Deti zvládali jednoduché výtvarné techniky a postupy rozvíjania ich jemnej motoriky a grafomotorických spôsobilostí pri príprave na písanie v základnej škole. Viedli súvislé, zvlnené i lomené línie v rôznych smeroch, zachovali požadovaný tvar, veľkosť a sklon grafického prvku, udržali adekvátnu polohu tela, úchop grafického materiálu, s ktorým vyvíjali primeraný tlak na podložku. Niektoré neprimerane vytáčali trup, hlboko skláňali hlavu nad podložku, kľčovito držali grafický materiál alebo silným prítlakom naň deformatovali grafický záznam či znak. Ovládali techniku vykonávania základných lokomočných pohybov, zvládali základné polohy a postoje. Preukázali rôznymi spôsobmi špecifické pohybové spôsobilosti v rozmanitom prostredí. V činnostiach súvisiacich so sebaobsluhou, hygienou a stolovaním boli zväčša samostatné. Pri vytvorených možnostiach bádali a argumentovali, vyjadrovali vlastné názory, predstavy a postoje, využívali zariadenia a aplikácie digitálnych technológií. Dodržiavali komunikačné konvencie, porozumeli sprostredkovanej informácii, zväčša komunikovali bezprostredne a gramaticky správne v štátnom jazyku a materinskom jazyku. V niektorých situáciách bolo konverzovanie detí ovplyvnené kladením zatvorených otázok učiteľmi alebo ich monológom, u detí na národnostne zmiešanom území aj neporozumením obsahu komunikácie v slovenskom jazyku. Deti vyhľadávali

a spracovávali informácie, výnimočne mali možnosť porovnávať realitu s fikciou. Len na necelú tretinu hospitácií hodnotili vlastné alebo spoluhráčove výkony a konanie. Ojedinele boli deti nedôsledné pri uskutočňovaní konkrétnych postupov, motorických úkonov, prípadne nezvládali zadané úlohy, čo bolo spôsobené dominantným postavením učiteľov alebo opomenutím aplikovania známych metodických odporúčaní.

4 ODPORÚČANIA A PODNETY

4.1 Odporúčania na úrovni škôl

- vytvárať príležitosti deťom pre hodnotenie vlastných výkonov a výkonov ostatných detí; zabezpečiť adresnosť záverečného hodnotenia učiteľmi;
- zabezpečiť skracovanie a alternatívy odpočinku pre deti, ktoré plnia povinné predprimárne vzdelávanie a nemajú potrebu oddychovať;
- akceptovať pri prijímaní detí kapacitné možnosti (najvyšší počet detí) materskej školy stanovené regionálnym úradom verejného zdravotníctva,
- zriadiť funkciu zástupcu riaditeľa, ak má materská škola štyri a viac tried;
- pravidelne monitorovať a dôsledne uplatňovať didakticko-metodické postupy učiteľov s dôrazom na rovnomerné rozvíjanie kľúčových kompetencií detí, pre ktoré je vzdelávanie v materskej škole povinné a prezentovať zistenia na rokovaní pedagogickej rady;
- využívať strategicky potenciál poradných orgánov pri skvalitňovaní procesov výchovy a vzdelávania; podporovať rozširovanie profesijných kompetencií učiteľov a iniciovať ich k uplatňovaniu získaných poznatkov pri výchovno-vzdelávacej činnosti;
- podporovať v spolupráci so zriaďovateľom vytváranie inkluzívnych tímov (pedagogický asistent, príslušný odborný zamestnanec) v záujme kvalifikovanej pomoci každému dieťaťu plniacemu povinné predprimárne vzdelávanie, s dôrazom na jeho bezproblémový prechod a vzdelávanie sa v základnej škole,
- zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľom výchovno-vzdelávacie činnosti detí požadovaným počtom pravidelne sa striedajúcich kvalifikovaných učiteľov;
- hľadať riešenia, v kooperácii s obcou a príslušným orgánom štátnej správy, ako eliminovať nedbanlivosť zákonných zástupcov o riadne plnenie povinného predprimárneho vzdelávania svojho dieťaťa.

4.2 Odporúčania pre zriaďovateľov

- spolupracovať s riaditeľom materskej školy pri zabezpečení výchovy a vzdelávania detí požadovaným počtom pravidelne sa striedajúcich kvalifikovaných učiteľov;
- vytvárať v kooperácii s riaditeľom školy podmienky pre zriadenie a činnosť odborných inkluzívnych tímov, ktoré by zodpovedali štruktúre a edukačným požiadavkám detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami plniacich povinné predprimárne vzdelávanie;
- podporovať v spolupráci s riaditeľom materskej školy profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov v súlade s potrebami školy s dôrazom na povinné predprimárne vzdelávanie detí,
- zosúladiť obsah a údaje v zriaďovacej listine materskej školy s reálnym stavom.

4.3 Odporúčania na úrovni systému

- začleniť do ponuky vzdelávania pedagogických zamestnancov modul zameraný na aplikáciu inovatívnych metodických postupov pri výchovno-vzdelávacej činnosti detí, pre ktoré je vzdelávanie v materskej škole povinné a modul orientovaný na činnosť poradných orgánov, ich participáciu na vzdelávaní pedagogických zamestnancov a detí plniacich povinné predprimárne vzdelávanie,
- poskytovať cielene finančné prostriedky na formovanie inkluzívnych tímov v materských školách.

5 ZOZNAMY

5.1 Grafy

GRAF 1 Školský vzdelávací program	7
GRAF 2 Podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia detí plniacich povinné predprimárne vzdelávanie	8
GRAF 4 Činnosť poradných orgánov riaditeľa	8
GRAF 5 Učenie sa detí	10
GRAF 6 Kompetencie učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť.....	11
GRAF 7 Komunikačné kompetencie	11
GRAF 8 Grafomotorická gramotnosť.....	12
GRAF 9 Pohybová gramotnosť	12
GRAF 10 Sociálne a personálne kompetencie.....	13
GRAF 11 Vyučovanie učiteľom	14

5.2 Tabuľky

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrovaných školách	5
--	---